

Investointien ja viennin kasvu vahvistaa Suomen suhdannenousua

18.12.2017 – Euro & talous 5/2017 – Suomen talous

Suomen talouden suhdannekäänte on ajoittunut vuoden 2015 puoleenväliin. Usean vuoden supistumisen ja nollakasvun jälkeen bruttokansantuote kasvoi Suomessa 1,9 % vuonna 2016. Vuoden 2017 aikana kasvu on edelleen voimistunut. Suhdannenousun taustalla on ollut erityisesti investointien ja viennin piristyminen. Suomen taloutta on osaltaan tukenut maailmantalouden ja euroalueen elpyminen.

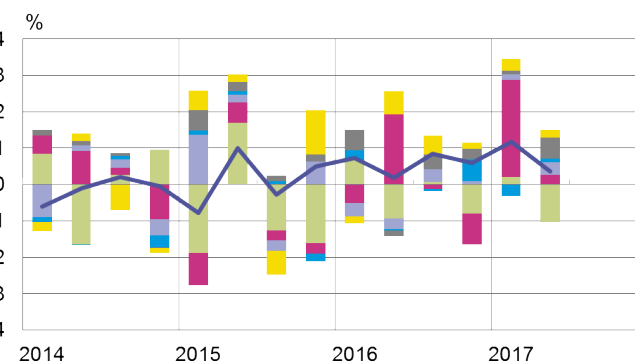

Hitaan kasvun aikana, vuosina 2012–2015, BKT:n vahvistuminen Suomessa oli erityisesti yksityisen kulutuksen varassa (kuviot 1). Vuonna 2016 investoinnit kuitenkin kasvoivat voimakkaasti, 7,2 % (taulukko 1). Myös viennin kasvu kiihtyi. Investointien ja viennin kasvu on jatkunut vahvana myös vuonna 2017.

Investointien käynnistyminen liittyy usein kotimaisen kysynnän ja rakentamisen vilkastumiseen, mutta myös kansainvälisen talouden muutoksilla ja vientinäköymillä on vaikutusta erityisesti tuotannollisten investointien kehitykseen. Myös rahapolitiikka ja rahoituksen saatavuus ovat olleet keskeisiä tekijöitä investointien kasvun taustalla. Pitkään jatkunut investointien supistuminen ja sen myötä tuotantokannan hidastuminen voivat myös osittain selittää investoinneissa nähdyn voimakkaan kasvukäänteen. Yritysten investointipäätöksiin ovat vaikuttaneet suotuisasti ennen kaikkea taloutta kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistuminen ja kannattavuuden koheneminen yhdistettynä tuotantokustannusten kasvun vaimauteen.

Kuvio 1

Kysyntätekijöiden vaikutus kasvuun

Lähde: Tilastokeskus.

18.12.2017
eurojatalous.fi
35441@NV_kontribuutio

Tilastokeskuksen vuositilinpidon mukaan valtaosa investoinneista on kohdentunut palvelutoimialoille. Palveluihin luettavien toimialojen vaikutus koko talouden investointien kasvuun oli 5,8 prosenttiyksikköä. Jalostuksen vaikutus on ollut huomattavasti pienempi, 1,3 prosenttiyksikköä.

Palvelusektorin suurta osuutta selittää pääosin uudisrakentaminen. Sen vaikutus investointien kasvuun vuonna 2016 oli 3,3 prosenttiyksikköä. Lisäksi kaupan alalla, erityisesti tukkukaupassa, on tehty merkittäviä investointeja. Myös kuljetuksen ja varastoinnin alalla on investoitu voimakkaasti. Samoin julkisen sektorin investoinnit vilkastuivat vuonna 2016, kun ne aiempina vuosina supistuivat tai kasvoivat vain hyvin vaimeasti.

Taulukko 1.

Investointien toimialoittainen vaikutus

Kiinteän pääoman bruttomuodostus	2014	2015	2016
Jalostus	0,1	0,8	1,3
B_E Koko teollisuus	0,1	0,8	1,1
B Kaivostoiminta ja louhinta	-0,1	0,2	0,0
C Tehdasteollisuus	-0,2	0,5	0,0
16_17 Metsäteollisuus	-0,4	0,3	0,6
19_22 Kemianteollisuus	-0,4	0,8	-0,4
24_25+28_30+33 Metalliteollisuus pl. sähkö- ja elektroniikkateollisuus	0,3	0,2	0,0
26_27 Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	0,1	-0,7	-0,5
D_E Energiahuolto: vesi- ja jätehuolto	0,3	0,1	1,0
F Rakentaminen	0,0	0,0	0,3
Palvelut	-0,3	0,5	5,8
G Kauppa	0,1	-0,8	0,9
H Kuljetus ja varastointi	-0,5	0,2	1,0
J Informaatio ja viestintä	0,7	0,1	-0,5
L Kiinteistöalan toiminta	-3,6	2,2	3,3
Julkinen hallinto: koulutus: terveys- ja sosiaalipalvelut	0,2	-1,6	0,7

Lähde: Tilastokeskus.

Jalostuksen toimialoilla investointien kasvu on ollut huomattavasti hitaampaa kuin palvelualoilla. Koko talouden investointien kasvuun teollisuuden investointien vaikutus oli 1,1 prosenttiyksikköä vuonna 2016. Valtaosa teollisuuden investoinneista kohdistui metsäteollisuuden ja energiahuollon toimialoille. Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden sekä muun metalliteollisuuden investoinnit supistuivat vuonna 2016. Vaikka investointien kasvu teollisuuden toimialoilla on ollut vaimeaa, on kuitenkin muistettava, että teollisuus hyödyntää huomattavasti palvelutoimialojen välituotepanoksia.^[1] Näin myös osa palvelusektorin investoinneista kohdentuu välillisesti teollisuuden aloille.

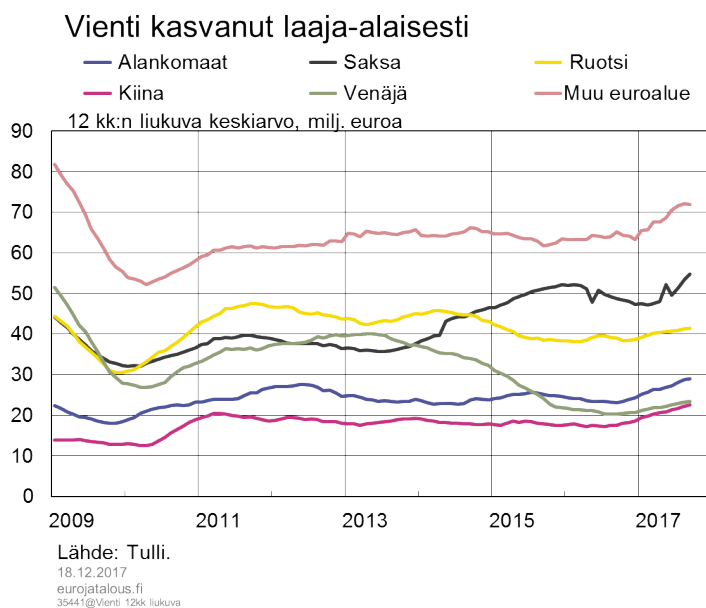
Vienti on kasvanut voimakkaasti vuoden 2017 alkupuolella. Viennin suotuisa kehitys on ollut laaja-alaista sekä hyödykeryhmittäin että alueellisesti tarkasteltuna. Erityisesti tavaraviennillä on ollut suuri vaikutus BKT:n kasvuun (kuvio 1). Myös palveluiden vienti on kohentunut, mutta hitaammin kuin tavaroiden vienti. Lisäksi palveluiden osuus kokonaisviennistä on selvästi pienempi kuin tavaraviennin osuus kokonaisviennistä. Palveluiden viennin merkitystä kuitenkin korostaa se, että kotimaisen arvonlisäyksen

1. Ks. Pekkarinen, Teemu (2017) *Tavaroista palveluihin – Suomen teollisuus rakennemuutoksen pyörteissä*, Euro & talous-artikkeli, Suomen Pankki.

osuus on palveluiden viennissä suurempi kuin tavaraviennissä. Näin palveluiden viennin todellinen vaikutus bruttokansantuotteeseen onkin suurempi kuin sen osuus kokonaisviennistä.

Tullin tilastot kertovat tavaraviennin kasvun kohdentumisen maittain ja hyödykeryhmittäin. Viennin kasvu on ollut alueellisesti laaja-alaista ja vahvistunut merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Yksittäisistä maista erityisesti vienti Saksaan on voimistunut. Tällä on suuri vaikutus koko viennin kohenemisen kannalta, sillä Saksa on noussut Suomen tärkeimmäksi vientimaaksi. Myös vienti Kiinaan, Ruotsiin ja Venäjälle on lisääntynyt tuntuvasti viimeksi kuluneen vuoden aikana. Kokonaisuudessaan vienti on vahvistunut lähes kaikkien merkittävien kauppakumppaneiden osalta.

Kuvio 2

Lähes kaikkien merkittävien vientituotteiden vienti on kehittynyt suotuisasti. Yksittäisistä hyödykeryhmistä erityisesti perusmetallien vienti on lisääntynyt vuoden 2017 alkupuoliskolla. Myös koneiden ja laitteiden pitkään jatkunut viennin arvon lasku on taittunut kasvusuuntaan. Moottoriajoneuvojen viennin arvo on moninkertaistunut varsin lyhyessä ajassa.

Viennin kasvun taustalla on sekä ulkomaisia että kotimaisia tekijöitä ja erityisesti ulkomaisten tekijöiden merkitys viennin kasvun kannalta on ollut huomattava. Suomen Pankin Aino-mallilla suoritettujen laskelmien mukaan ulkoiset kysyntä- ja hintatekijät selittävät tähän mennessä valtaosan eli noin 2/3 viennin kasvusta. Rahapolitiikan ja valuuttakurssin osuus on puolestaan noin 1/5. Suomen vientimarkkinat ovat kehittyneet suotuisasti vuoden 2016 lopulta lähtien, ja maailmankaupassa on nähty kasvupyrähdys. Vaimea kotimainen kustannuskehitys on myös parantanut Suomen suhteellista kustannuskilpailukykyä, kun palkkojen nousu on pysynyt vähäisenä. Myös yritysten verotus on viime vuosina keventynyt, mikä on parantanut yritysten kannattavuutta.

Avainsanat

investoinnit, kansantalouden tilinpito, talouskasvu, vienti